

berg'ide ajal (1789) eraldati ja panditi osa Kuuste mõisast Vastse-Kuuste nime all; sest ajast ongi viimane Võnnu kih. olev mõisa alguse saanud. Vahepeal oli mõisa veel v. Liphardi'ite käes ja selle järele omandasid ta (1841) v. Sivers'id, kes teda kuni võõrandamiseni pidasid. Plaanistatud ühes juurdekuuluvate Langemõisa, Kūti, Kõrkküla, Tõõraste ja Rebaste (kaks viimast mõne aastakümne eest osalt mõisa-, osalt talumaade ühendamise läbi asutatud) karjamõisaga 1922. Hārrastemaja kahekordne uuem kiviehitus.

Kammeri mõisa (saksa k. Dücker'shof), kirikust 9.1 km loode poole, oli vanasti Dücker'ite soo omandus. Vene-Poola sõja järele Bronsky'le antud. 1601. a. restitueeriti ta Dücker'ite naissoost järeltulijaile. Gustav Adolf annab mõisa v. Fersen'itele, kellele hiljemini (1675) Kaarel XI mõisa ka kinnitab. 1722. a. jäetakse ta v. Fersen'itele tingimusega, et nad Vene riikkondsusesse astuksid, vastasel korral selle aga Uusikaupungi rahulepingus äramääratud tähtajal ära peavad müüma. Selle tagajärjel müüsid v. Fersen'id mõisa (1723) v. Rennenkampff'idele; neile jäi ta 1767. aastani. Peale seda on mõisa käinud sagedasti käest kätte, vähe pikemat aega olles v. Helmersen'ide käes. Oli viimati, 1855. aastast peale, v. Staden'ite käes. Juurdekuuluvad Peeda ja Laane karjamõisa plaanistati 1920. a., peamõisa aga 1921. a. Hārrastemaja ühekordne vanem puuehitus.

Haaslava mõisa (saksa k. Haselau) asub Emajõe lähedal, kirikust 17.1 km põhjakirde poole. Juba 14. aastasajal Hazelouwe'de soo omandus, kes ta kaheks mõisaks: Haaslavaks ja Unikülaks (Hiljamõisaks) jagasid. Piiskopivalitsuse aja lõpul (1553) kuulus Haaslava Dücker'ite soole. Venelaste sissetulekul võttis aga bojaar Juschka ta omale.

Uniküla (Hiljamõisa) müüs Till Lode 1431. a. (Uniküla veskiga, Poka ja Mõrajärve külaga) kui piiskopi laenu Saffijerv'edele. Arvatavasti on ta aga piiskopi kätte tagasi läinud, sest piiskopivalitsuse lõpul on ta Taube'de käes. Poola ajal ühendati ta tühjaksjäänud Haaslavaga ja anti Tartu raehärrale Mengershausen'ile. Rootsi ajal anti ta aga kui riigimõisa määramata ajaks kindralkuberner Skytte'le. Hiljemini on ta jälle eraomanduseks muutunud, sest 1646. a. kuulus ta pärandatavana krahv Oxenstierna'le. Langes arvatavasti reduktsiooni alla, sest kohe peale Tartu äravõtmist andis Peetēr I ta suusõnalise käsuga tänutäheks vahvuse eest krahv Šeremetjev'ile; hiljemini (1836) on mõisa tema pärijaile kinnitatud ja jäänud.

Kodijärve mõisa (saksa k. Kodjerw ehk Gothensee) asub Kivijärve kaldal, kirikust 13.7 km lääne-edela poole. Gustav Adolf annab mõisa 1629. a. Marienburgi sõjalaagris Cornet'ile, meeslääni-õiguse põhjal. 1664 laiendatakse meeslääni-õigus Corneti tütremehe v. Brackeli kohta, kelle soo kätte ta jääb pikemaks ajaks — 1800. aastani. 19. aastasaja esimesel poolel vahelduvad mõisa omanikud õige tihti, kuni mõisa 1856. a. v. Ackermann'ide kätte läheb, kelle kätte võõrandamiseni jääb. Plaanistati 1920. a. ühes Kirbu ja Suntsi karjamõisaga. Hārrastemaja osalt kahekordne vanem kiviehitus.